

**T.C. MİLLÎ EĞİTİM
BAKANLIĞI**

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI

**17/05/2020 TARİHLİ EBA TV LİSE
YAYININDA ÇÖZÜLEN SORULAR I**

1. Kimi insan vardır ki sabahtan akşama kadar oturur ve düşünür. Onun bir fikir hazinesi vardır yani düşünce yönünden - - - -, kimi insan da sabahtan akşama kadar ayaküstü çalışır fakat yaptığı iş dört tuğlayı üst üste koymaktan ibaret olabilir. Evvelki insan tembel görünür velâkin çalışkan olabilir, diğer insan çalışkan görünür velâkin yaptığı iş belki de - - - -.

Bu parçada boş bırakılan yerlere düşüncenin akışına göre aşağıdakilerden hangisinde verilenler sırasıyla getirilmelidir?

- A) varlıklıdır– sudandır
- B) güçlüdür – sınırsızdır
- C) görgülüdür – keyfîdir
- D) tutarlıdır – faydasızdır
- E) zengindir– detaylıdır

Dost gündüz görünmez, o ateş böceği gibi yalnız geceleri parlar.

2. Bu cümleye anlamca en yakın söz aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Dost, hem iyi görünen hem iyi olan insandır.
- B) Dost, acılarını dostları ile paylaşmalıdır.
- C) Gerçek dost insanın kara gününde belli olur.
- D) İnsanın dostu yoktur, mutluluğuna ortak olmak isteyenler vardır.
- E) Dost kazanmak isteyen, paylaşmayı bilmelidir.

3. Romancı dilediğini anlatmakta özgürdür. Kafasının içinde bir dünya yaratır, onu söyler diyoruz ama bir yandan da biliyoruz ki hiçbir büyük romancı, gününün olayları karşısında ilgisiz kalmamıştır. Flaubert'in bir roman kahramanı için “ Emma Bovary yok mu? Benim işte o.” sözünü unutmayalım.

Bu parçanın ana düşüncesi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sanat eserlerinde, gündelik hayattaki gereksiz ayrıntılar ayıklanmalıdır.
- B) Sanat eseri, yazıldığı toplumdan ve sanatçısından daima birtakım izler taşır.
- C) Sanat eserlerinin temel işlevi topluma yön vermek, toplumu eğitmektir.
- D) Sanat eserleri biricik olup aralarında nitel bir karşılaştırma yapılamaz.
- E) Sanat eserlerinin gelişimi için öncelikle bir özgürlük ortamı oluşturulmalıdır.

4. Bugün bildiğimiz kadarıyla sağ elini kullanan insanların %95 kadarında dil merkezi, beynin sol tarafında yer alıyor. Fakat solakların sadece %19'unda dil merkezi beynin sağında görünürken %20 kadarında ise dil işlevi her iki beyin yarısının birlikte çalışmasıyla ortaya çıkıyor. Her iki elini kullanan insanlardaki dağılım da solaklardaki bu dağılıma çok benzemekte. Beklentiler açısından en aykırı sonuç ise solakların yaklaşık %60-70'inde dil işlevlerinin yine beynin sol tarafında yani motor olarak baskın olan tarafın karşısında olması.

Bu parça aşağıdaki düzyazı türlerinin hangisinden alınmıştır?

A) Röportaj B) Fıkra C) Deneme D) Söyleşi E) Makale

5. – Bahsettiğiniz günlerin edebiyatıyla günümüzün edebiyatı arasındaki dil ve düşünce farklarını izah eder misiniz?

– Bugünü hazırlayan dündür. Dilde sadeleşme cereyanları hatta bizden de çok önce başlamıştır. Raftaki kalın, siyah kitap Şemsettin Sami'nin meşhur lügatidir. Dün akşam onun ön sözünü okuyordum. Öz Türkçeden bahsediyor orada. Altmış, yetmiş yıl önce öz dilden bahsediyor. Hatta Çağataycadan bile söz alınması gerektiğini; Arapçaların, Farsçaların dilden birer birer atılması lazım geldiğini ifade ediyor.

Bu parça aşağıdaki düzyazı türlerinin hangisinden alınmıştır?

A) Biyografi B) Eleştiri C) Makale D) Mülakat E) Deneme

6. Gönül dağı yağmur yağmur boran olunca
Akar can özümde sel gizli gizli
Bir tenhada can cananı bulunca
Sinemi yaralar dil gizli gizli

Bu dörtlükle ilgili,

- I. Ulamaya başvurulmuştur.
- II. Çapraz kafiye düzeninde yazılmıştır.
- III. Ek hâlinde redif vardır.
- IV. Tam kafiye yer verilmiştir.
- V. 13'lü hece ölçüsü kullanılmıştır.

yargılarından hangileri yanlıştır?

- A) I ve II. B) I ve III. C) II ve IV.
D) III ve V. E) IV ve V.

7. Bilindiği üzere İslamiyet'ten önceki Türk hayatında idare eden sınıfla idare edilen boy, il, ulus veya bodun arasında duygu, düşünce, ülkü, kısaca ifade etmek icap ederse hayat ve kâinat anlayışı bakımından büyük bir fark yoktu. Aynı müşterek sade dilde ozanlar tarafından kopuz denen sazlarla terennüm edilen aşk ve tabiat şiiri - - - - ile büyük hadiselerin (savaş, göç vb.) hikâyesi olan - - - - veya matem münasebetiyle yakılan - - - - ürünleri totemizm, Şamanizm ve Budizm gibi inanç veya dinlerin manevi havası içinde bütün Türklerin estetik heyecanlarına tercüman oluyordu.

Bu parçadaki boşluklara sırasıyla aşağıdakilerin hangisinde verilen sözcükler getirilmelidir?

- A) koşuk-destan-sagu
- B) destan-efsane-mit
- C) sagu-mit-koşuk
- D) koşma-destan-ağıt
- E) koşuk-tarih-sav

8. Bu destan, MÖ 330-327 yılları arasında Türk illerinde hakanlık eden kahramanının hayatı ve faaliyetleri etrafında teşekkül etmiştir. Anlatıya göre Büyük İskender'in, Semerkant'ı geçip Batı Türkistan'ı istilaya başladığı sırada Balasagun yakınında kendi adı ile anılan bir kale yaptırmış ve İskender'e karşı bir mücadele vermiştir.

Bu parçada hakkında bilgi verilen destan aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Oğuz Kağan B) Ergenekon C) Bozkurt D) Şu E) Türeyiş

9. I. Kelimelerin sıralanmasında harf sayıları esas alınmıştır.
II. Türkçenin ilk dil bilgisi kitabı olarak kabul edilmektedir.
III. İslamiyet Öncesi Dönem'e ait pek çok kültürel unsura dair bilgiler barındırmaktadır.
IV. Türklere Arapça öğretmek amacıyla kaleme alınmıştır.
V. 11. yüzyılda Kaşgarlı Mahmut tarafından yazılmıştır.

Numaralanmış cümlelerin hangisinde Divanu Lügati't-Türk ile ilgili bilgi yanlışı vardır?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

SORU NO	DOĞRU SEÇENEK
1	A
2	C
3	B
4	E
5	D
6	E
7	A
8	D
9	D
10	---